

T Á J É K O Z T A T Ó *
*az államháztartás központi alrendszerének
2015. június végi helyzetéről*

2015. július

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

Az államháztartás központi alrendszerének 2015. június végi halmozott hiánya 823,3 milliárd forintra teljesült. Ezen belül a központi költségvetés 868,1 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 15,0 milliárd forintos, az elkülönített állami pénzalapok pedig 29,8 milliárd forintos szufficittel zártak.

2014. június végén az államháztartás központi alrendszerének deficitje 813,7 milliárd forintot tett ki. A két év azonos időszaka közti különbség elsősorban az uniós források eltérő alakulásából fakad. A fejezeti kezelésű előirányzatok uniós bevételei mintegy 156 milliárd forinttal maradtak el az előző évi bevételektől, mely az évenként változó elszámolások különbségéből ered. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásai viszont több mint 200 milliárd forinttal haladták meg az előző évi kiadásokat a felfutó kifizetéseknek köszönhetően. Emellett a TB-alapok esetében a nyugdíjkiadások alakultak magasabban az előző évinél, amelynek hátterében a januári 1,8%-os mértékű nyugdíjemelés áll.

A 2015. június havi deficit 312,2 milliárd forintot tett ki, szemben az előző évi 132 milliárd forintos hiánnyal. A júniusi kamatkifizetések közel 60 milliárd forinttal haladták meg az előző évit, mely a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával magyarázható.

Továbbra is kiemelhető azonban, hogy a gazdaság folyamatos növekedése miatt magasabban alakultak az adóbevételek (általános forgalmi adó, jövedéki adó, személyi jövedelemadó, illetékbevételek, szociális hozzájárulási adó és járulékok), amely a nagyobb bérkiáramlás miatti befizetésnövekedéseknek, valamint az adófizetési morál javítása érdekében hozott intézkedések (pl. online pénztárgépek bekötése) sikerének köszönhető.

A 2015. évben is - hasonlóan az elmúlt évekhez - a kiadások és bevételek teljesülésének időben eltérő eloszlása miatt a hiány nagyságának lefutása nem időarányos: az év első felében a kiadások meghaladják a bevételeket. Az uniós módszertan szerinti 2015. évi hiánycél továbbra is a GDP 2,4%-a.

Központi költségvetés

A központi költségvetés június végi bevételei az előző év azonos időszakához képest mintegy 54 milliárd forinttal nagyobb összegben alakultak, melynek hátterében elsősorban a magasabb adóbevételek állnak. Emellett nagyobb összegben teljesültek az egyéb uniós bevételek is.

A központi költségvetés június végi kiadásai közel 44 milliárd forinttal teljesültek alacsonyabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában. A két év összehasonlítását befolyásolta az a tény is, hogy tavaly május végéig került sor a helyi önkormányzatok adósságkonszolidációja keretében 68,6 milliárd forint törlesztési célú támogatás kifizetésére. Mindezen felül elmaradtak az előző évitől a garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz, a helyi önkormányzatok támogatása, a lakásépítési támogatások, a társadalmi önszerveződések támogatása, a hozzájárulás az EU költségvetéséhez, valamint az egyéb kiadások is.

Kamatgyenleg

A kamatkiadások 2015. I-VI. hónapban 688,1 milliárd forintot tettek ki, 8,0 milliárd forinttal többet, mint az előző év megfelelő időszakában, a kamatbevételek pedig 155,2 milliárd forintos szintet értek el, 29,9 milliárd forinttal többet az előző évinél. A nettó kamatkiadás (532,9 milliárd forint) így összességében 21,9 milliárd forinttal lett kevesebb az előző év azonos időszakához képest, ami a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával magyarázható.

Társadalombiztosítási alapok

A társadalombiztosítási alapok 2015. június végi 15,0 milliárd forintos halmozott szufficitje a Nyugdíjbiztosítási Alap 10,5 milliárd forintos, valamint az Egészségbiztosítási Alap 4,5 milliárd forintot megközelítő többletéből tevődik össze. A 2014. év I-VI. hónapjában az alapok együttes többlete ennél magasabb, 114,5 milliárd forint volt. A különbség részben a bevételi oldalon jelentkezett, az alapok összes bevétele 35,0 milliárd forinttal alakult alacsonyabban az előző év azonos időszakához képest. Az elmaradás alapvetően a szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevétel növekedése következtében az előző év azonos időszakához képest jelentősen lecsökkent központi költségvetési támogatás (Egészségbiztosítási Alap) következménye. A kiadási oldalon viszont 2,7%-os növekedés következett be az egy évvel korábbi teljesítéshez képest. A kiadásokon belül a nyugdíjkiadások 33,1 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakának kiadásait, amely a 2015. január 1-jétől megvalósult nyugdíjemeléssel függ össze. Növekedtek továbbá a gyógyító-megelőző ellátásokra és a gyógyszer-támogatásra fordított összegek is.

Elkülönített állami pénzalapok

Az elkülönített állami pénzalapok I-VI. havi 29,8 milliárd forintos többlete az előző év azonos időszakához képest kedvezőtlenebb lett. Az alapok összes bevételei 12,1 milliárd forinttal, kiadásai 20,0 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak. A bevételek közül – többek között – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapot megillető hányadából származó bevételei lettek magasabbak. A kiadások közül elsősorban a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadása, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap kiadásai teljesültek magasabban az előző év azonos időszakához képest.

Az államháztartás központi alrendszerének június végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	2014. évi előzetes tény (1)	2014. I-VI. hó tény (2)	előzetes tény=100 (2/1)	2015. évi törvényi módosított előirányzat (1)	2015. I-VI. hó tény (2)	előirányzat= 100 (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-837,1	-965,9	115,4	-841,4	-868,1	103,2
bevétel:	11 800,9	5 016,8	42,5	10 932,9	5 071,0	46,4
kiadás:	12 638,0	5 982,7	47,3	11 774,3	5 939,1	50,4
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	5,7	37,7	-	-51,0	29,8	-
bevétel:	471,9	231,0	49,0	491,4	243,1	49,5
kiadás:	466,2	193,3	41,5	542,4	213,3	39,3
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	5,7	114,5	-	0,0	15,0	-
bevétel:	5 031,6	2 510,6	49,9	4 935,4	2 475,6	50,2
kiadás:	5 025,9	2 396,1	47,7	4 935,4	2 460,6	49,9
EGYENLEG ÖSSZESEN	-825,7	-813,7	98,5	-892,4	-823,3	92,3
bevétel:	17 304,4	7 758,4	44,8	16 359,7	7 789,7	47,6
kiadás:	18 130,1	8 572,1	47,3	17 252,1	8 613,0	49,9

I.

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK FŐBB JELLEMZŐI

A.

A BEVÉTELEK RÉSZLETES ÁTTEKINTÉSE

1. A **társasági adóból** a központi költségvetésben az év első hat hónapjában 162,2 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszaka értékétől 19,5 milliárd forinttal (10,7%-kal) maradt el. A befizetések 1,3%-kal, míg a kiutalások 109,1%-kal magasabban alakultak az előző évinél. A befizetések mérsékelt növekedésében szerepet játszott a hitelintézeti hozzájárulás címén a bázisévben történt egyszeri rendkívüli befizetés, a kiutalások növekedését pedig a kiutalási kérelmek benyújtásával összefüggésben a június hónapban esedékessé vált kiutalások növekedése indokolja.

A **hitelintézeti járadék** jogcímen a központi költségvetésben június végéig 5,6 milliárd forint bevétel realizálódott, amely teljesítés 2,0 milliárd forinttal maradt el a 2014. év azonos időszakában befolyt bevételtől. Az alacsonyabb bevétel mögött az árfolyamgát rendszerének lezárása áll.

A **cégautóadóból** június végéig 15,8 milliárd forint bevétel teljesült, amely megegyezik az előző év azonos időszakának összegével.

Az **energiaellátók jövedelemadója** címén az év első hat hónapjában a központi költségvetésben 20,4 milliárd forint bevétel keletkezett, amely teljesítés 15,3 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának bevételénél. A növekedés háttérében törvényváltozás hatása (adóelőleg-fizetési kötelezettség előírása) áll.

Az **egyszerűsített vállalkozói adóból** az év I-VI. hónapjában 23,2 milliárd forint bevétel teljesült. E bevétel 10,1%-kal maradt el a 2014. év azonos időszakának értékétől, melynek háttérében az eva hatálya alá tartozó adózók számának csökkenése áll.

Az **energiaadóból** 11,5 milliárd forint bevétele származott a központi költségvetésnek az év első hat hónapjában, amely az előző év azonos időszakának értékét 2,9 milliárd forinttal haladta meg, melynek háttérében a befizetések növekedése és a kiutalások csökkenése áll.

A **környezetterhelési díj** mérlegsoron – a jóváírások és terhelések egyenlegeként – az I-VI. havi adatok alapján 2,9 milliárd forint bevétel keletkezett, amely teljesítés 0,4 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának összegét.

Bányajáradék címén június végéig mintegy 19,7 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. A 2014. évi adatokhoz képest 13,7 milliárd forinttal volt alacsonyabb a befizetés, melynek háttérében a Brent kőolaj árának jelentős csökkenése áll.

A **játékadóból** az év első hat hónapjában 19,4 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek, amely 2,6 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának befizetésénél.

Az **egyéb befizetések** mérlegsoron június végéig 10,5 milliárd forint volt a bevétel, ami az egy évvel korábbi, 11,2 milliárd forint összegű bevételtől 0,7 milliárd forinttal maradt el. Ezen a mérlegsoron a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által beszedett bírság- és pótlékbevételek szerepelnek.

Az **egyéb központosított bevételekből** június végéig összesen 175,3 milliárd forint bevétel teljesült, amely több mint 30 milliárd forinttal haladta meg a tavalyi év azonos időszakát. E bevételek között jelennek meg az elektronikus útdíjból származó bevételek, a hulladéklerakási járulékok, a karkedvezmény-biztosítási járulékból származó bevételek, a rehabilitációs hozzájárulásból, a környezetvédelmi termékdíjakból, valamint a különféle bírságokból származó bevételek is. Ezen belül a legnagyobb tételt az elektronikus útdíj 67,3 milliárd forintot kitevő összege képviseli. A tavalyi évhez viszonyított többlet legnagyobb részét az magyarázza, hogy 2015 januárjától az egyéb központosított bevételek mérlegsoron jelenik meg az időalapú útdíjból származó befizetés is.

A **pénzügyi szervezetek** 2010-ben bevezetett **különadója** soron június végéig a központi költségvetésnek 73,3 milliárd forint bevétele származott, amely 0,6 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának bevételénél.

A szintén 2010-ben bevezetett **egyed-ágazatok terhelő különadóból** 2015. I-VI. hónapjában 315,5 millió forint bevétel származott. 2013. január 1-jétől az adónem megszűnt, de az áthúzódó pénzforgalmi hatás miatt még jelentkezett bevétel.

A **kisadózók tételes adója** mérlegsoron június végéig 26,1 milliárd forint bevétel teljesült, ami az egy évvel korábbi, 20,2 milliárd forint összegű bevételt 5,9 milliárd forinttal haladta meg. Az eltérés fő oka, hogy a bázishoz képest több mint 25 ezer fővel emelkedett a kisadózók tételes adóját választó adóalanyok száma.

A **kisvállalati adó** jogcímen az év első hat hónapjában 5,7 milliárd forint bevétel realizálódott, mely az előző év azonos időszakától 1,3 milliárd forinttal maradt el. Az elmaradás hátterében az adózók számának csökkenése áll. 2015. január 1-jétől megszűnt a kisvállalati adózók havi előlegfizetési kötelezettsége, az adónem hatálya alá tartozó cégeknek egységesen negyedévente kell előlegkötelezettséget teljesíteniük.

A **közműadó** mérlegsoron június végéig 27,8 milliárd forint bevétel teljesült, ez a tavalyi összeget 0,8 milliárd forinttal haladta meg.

A **reklámadó** mérlegsoron június végéig 1,2 milliárd forint bevétel teljesült. Ez az adónem 2014. augusztus 15-től hatályos, az első befizetési kötelezettség 2014 augusztusában keletkezett.

2. 2015. január-június hónapban a költségvetésnek 2615,9 milliárd forint bruttó **általános forgalmi adó** bevétele keletkezett, mely a 2014. évi bázisértéket (2435,2 milliárd forint) 180,7 milliárd forinttal (7,4%-kal) múlta felül. Ezen belül az önadózói (belföldi) befizetések összege 2441,4 milliárd forintot tett ki, mely a bázisértéket (2274,7 milliárd forint) 166,7 milliárd forinttal (7,3%-kal) haladta meg. A belföldi befizetések növekedése jellemzően a feldolgozóiparhoz, valamint a kereskedelemhez köthető.

A korábbi, vámhatóság által beszedett bevételek utáni befizetések (összesen 174,5 milliárd forint, melyből 117,2 milliárd forint az import utáni és mintegy 57,3 milliárd forint a dohánytermékek utáni áfabefizetés) a bázishoz képest 14,0 milliárd forinttal (8,7%-kal) nőttek. A magasabb teljesülést a dohánytermékek utáni áfabefizetések 1,2 milliárd forintos (2,1%-os) és az importtermékek utáni befizetések 12,8 milliárd forintos (12,3%-os) növekedése eredményezte.

A kiutalások 1129,4 milliárd forintos összege 77,2 milliárd forinttal (7,3%-kal) növekedett a bázishoz (1052,2 milliárd forint) képest. Ennek hátterében elsősorban a befizetések növekedése áll, melynek következtében a magasabb befizetéseket magasabb kiutalások kísérték.

Mindezek alapján június végéig 1486,5 milliárd forint nettó általános forgalmi adó bevétel keletkezett, ami az egy évvel korábbi összeget (1383,0 milliárd forint) 103,5 milliárd forinttal (7,5%-kal) haladta meg.

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első hat hónapjában 443,5 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi összegnél 26,5 milliárd forinttal, 6,4%-kal magasabb. Az üzemanyagok esetében 258,1 milliárd forint jövedékiadó-bevétel keletkezett, amely 25,4 milliárd forinttal magasabb a bázisidőszaki bevételénél. A befizetések növekedését elsősorban a gázolaj-, másodsorban a benzinforgalom bázisévhez mért emelkedése magyarázza. A dohánygyártmányok jövedéki adója (143,6 milliárd forint) 2,2 milliárd forinttal volt magasabb a tavalyi év bevételénél. A magasabb teljesülés háttérében a dohánytermékek utáni kedvezőbb adójegy-elviteli adatok állnak. A szeszesitaloknál és egyéb termékeknél 41,8 milliárd forint összegű teljesítés történt, amely 1,1 milliárd forinttal kevesebb a bázisidőszaki összegnél. Az alacsonyabb teljesülés háttérében az alkoholtermékek forgalmának csökkenése áll, melyben készletezési hatások is szerepet játszhattak.

A **regisztrációs adóból** az év első hat hónapjában 10,4 milliárd forintos bevétele keletkezett a költségvetésnek, mely 114,3%-a a tavalyi év azonos időszaka teljesítésének. A növekedés háttérében a gépjármű forgalomba helyezések növekedése áll.

A **távközlési adóból** június végéig 27,4 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek, mely bevétel 0,5 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbi összegtől.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** mérlegsoron a költségvetésnek az év első hat hónapjában 107,9 milliárd forint bevétele keletkezett, mely az előző év azonos időszakától 33,6 milliárd forinttal maradt el. Az alacsonyabb teljesülés háttérében a kincstár befizetéseinek csökkenése áll, melyet részben kompenzált a pénzforgalmi szolgáltatók magasabb befizetése.

A **biztosítási adóból** június végéig 15,6 milliárd forint bevétel keletkezett, mely 0,8 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi összeget.

3. A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év I-VI. hónapjában 824,3 milliárd forint volt, amely a 891,7 milliárd forintos bruttó befizetés és a 67,4 milliárd forintos kiutalás egyenlegeként képződött. Ez a bevétel 43,2 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések 56,3 milliárd forinttal (6,7%-kal), míg a kiutalások 13,1 milliárd forinttal (24,1%-kal) nőttek. A befizetések emelkedésének háttérében elsősorban a versenyszektor bérfiáramlásának növekedése áll.

Az **illetékbecfizetések** – a 2014. év első hathavi bevételéhez viszonyítva 13%-kal, 7,6 milliárd forinttal magasabb – összege 65,9 milliárd forintot tett ki. A nagyobb teljesülés háttérében az előző év azonos időszakához viszonyított magasabb összegű befizetések állnak.

A **gépjárműadóból** június végéig 23,0 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. Az önkormányzati feladatok és azok ellátását biztosító

források szabályozásának 2013. évi változása eredményeként az önkormányzatok által beszedett gépjárműadó 60%-át átutalják a központi költségvetésbe.

4. 2015 első hat hónapjában a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 765,5 milliárd forintot tettek ki, mely 0,3%-kal magasabb a 2014. január-június havi bevételnél (763,4 milliárd forint). Az intézmények érintett időszakai bevételei közül az alábbi tételek emelhetők ki: 466,7 milliárd forintot az államháztartáson belülről jövő működési célú támogatások, 61,1 milliárd forintot az államháztartáson belülről jövő felhalmozási célú támogatások, 59,3 milliárd forintot a közhatalmi, 130,7 milliárd forintot a működési bevételek tettek ki. A fennmaradó részt a felhalmozási bevételek, a működési és felhalmozási célú átvett pénzeszközök, illetve az azonosítás alatt álló bevételek alkották.
5. A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevétele** 2015. január-június hónapban 47,9 milliárd forint volt, ami 4,3 milliárd forinttal magasabb az előző év azonos időszakához képest (2014-ben 43,6 milliárd forint).
6. A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei** között az **EU támogatás** a 2015. év első hat hónapjában 384,7 milliárd forint volt, amely 155,7 milliárd forinttal maradt el a 2014. év azonos időszakának teljesülésétől. A Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (a továbbiakban: NSRK) operatív programjainál 283,5 milliárd forint bevétel keletkezett. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program sorain a 2015. év első hat hónapjában 91,5 milliárd forint összegben teljesült bevétel.
7. A **központi költségvetési szervektől származó befizetések** összege 2015. január-június hónapban 7,4 milliárd forint volt, amely 2,1 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év azonos időszakának befizetéseéhez képest (2014-ben 9,5 milliárd forint). Az első hat hónapban 7,0 milliárd forintot tett ki a költségvetési törvény 9. §-ában a kizárólag saját bevételből gazdálkodó intézmények részére tételesen előírt befizetési kötelezettség befizetése. A fennmaradó összeg a 2015. évi költségvetési törvény 9. § (8) bekezdésében előírt befizetési kötelezettség – a Munkahelyvédelmi Akcióval összefüggésben a szociális hozzájárulásiadó-változásból eredő kiadási megtakarítás befizetése a központi költségvetési szervek által – teljesítése.
8. Az **elkülönített állami pénzalapok befizetése** címen a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap az I-VI. hónapban 5,0 milliárd forintot teljesített.
9. A **helyi önkormányzatok befizetései** címen 2015. június végéig a teljesítés 9,5 milliárd forint volt, ami 3,5 milliárd forinttal alacsonyabb, mint az előző év azonos időszakában. Ez a sor tartalmazza a tárgyévet megelőző évi önkormányzati elszámolások alapján, a kincstári felülvizsgálat, illetve az ÁSZ ellenőrzése során megállapított, jogtalanul igénybe vett és a tárgyévben a központi költségvetésbe visszafizetett hozzájárulások és támogatások összegeit, valamint ezek igénybevételi, kiegészítő és késedelmi kamatát, a Munkahelyvédelmi Akcióval összefüggő befizetéseket, továbbá a köznevelési intézmények működtetésével kapcsolatos önkormányzati befizetéseket.

10. Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** első félévi összege 52,0 milliárd forint volt, amelynek közel 70%-át (35,5 milliárd forint) a hasznosítási bevételek adták. Ezen belül a legnagyobb összeg (30,7 milliárd forint) az osztalékfizetésekből származik. Az értékesítési bevételek összege az első hat hónapban 15,2 milliárd forint volt, ennek meghatározó tétele az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek bevétele (11,4 milliárd forint) volt. A 2015. első félévi bevétel 3,1 milliárd forinttal alacsonyabb a tavalyinál, az elmaradás az osztalékok alacsonyabb összegére vezethető vissza.
11. A költségvetés **kamatbevételei** 2015. I-VI. hónapjában 155,2 milliárd forintot tettek ki. A forintban fennálló követelések 155,3 milliárd forint összegű kamatbevételt eredményeztek a költségvetésben. Ebből az MNB a Kincstári Egységes Számla (KESZ) után 6,4 milliárd forintot fizetett. A fennmaradó rész döntően a hiányt finanszírozó és adósságmegújító államkötvények után származott. A devizában fennálló követelésekből nem volt kamatbevétel, a negatív kamatlábak következtében 0,1 milliárd forint kiadás keletkezett. A tárgyidőszaki bevételek összege magasabb (29,9 milliárd forinttal) az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami alapvetően két tényezőre vezethető vissza: a forintban fennálló követelések kamatbevétele 31,4 milliárd forinttal magasabb, továbbá a devizában fennálló követelések kamatbevétele 1,5 milliárd forinttal alacsonyabb a tavalyinál.
12. Az **egyéb bevételek** összege június végéig 16,3 milliárd forintot tett ki, mely már most jelentősen meghaladta az éves előirányzatot. A túlteljesülés fő oka, hogy az előző évi – elsősorban kötelezettségvállalással nem terhelt – maradványok átcsoportosításának technikai lebonyolításával kapcsolatban pótelőirányzat ellensúlyozása címen 7,3 milliárd forint került elszámolásra az egyéb bevételek között.
13. Az **egyéb uniós bevételeken** belül a behajtott vámbevételek és cukorágazati hozzájárulások Magyarországot illető 25%-aként 6,7 milliárd forint realizálódott, amely az éves előirányzat 60,3%-a, míg az uniós támogatások utólagos megtérüléseként 15,6 milliárd forint, az éves előirányzat 36,1%-a folyt be a központi költségvetésbe 2015. június végéig.

B.

A KIADÁSOK JOGCÍMENKÉNT

1. Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első hat hónapjában 186,2 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 9%-kal haladja meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. Az eltérés döntően a helyközi személyszállítási közszolgáltatások korábbi költségtérítései elszámolásához kötődő, valamint az Eximbank Zrt. kamatkiegyenlítéséhez kapcsolódó magasabb mértékű kifizetésekre vezethető vissza. Az érintett költségtérítési előirányzatok nagyobb mértékű időszakos folyósítása azzal magyarázható, hogy az elmúlt évhez mérten magasabb összegű előirányzatok terhére történt meg a kiadások teljesítése, míg az Eximbank Zrt. kamatkiegyenlítése esetében a nagyobb összegű kifizetés a támogatási

programhoz kapcsolódóan az Eximbank Zrt. kibővült termékkörének megnövekedett támogatási igényével indokolható.

2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 136. § (4) bekezdése értelmében a magyar állam évente közszolgálati hozzájárulást fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. Az állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap pénzforgalmi számlájára. Ennek értelmében a **közszolgálati műsorszolgáltatás támogatása** címről az év I-VI. hónapjában 34,9 milliárd forint kifizetés történt.
3. A **szociálpolitikai menedj-támogatásra** fordított kiadások az év első hat hónapjában 51,6 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 3%-kal maradt el az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékétől. Az eltérés az alacsonyabb mértékű közlekedési szolgáltatói igénylésekre vezethető vissza.
4. A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások 2015 első félévében 53,4 milliárd forintot tettek ki, ami 9,5%-kal alacsonyabb a 2014. év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés legfőbb oka, hogy 2015. február 1-jével a devizahitel-adósok tartozásállományát forintosították, és az árfolyamgát rendszere fokozatosan kivezetésre kerül. További tényezők együttes hatása is befolyásolja a mérleget, úgymint az árfolyam és a referenciahozamok, valamint az egyes konstrukciókat igénybe vevők létszámának változása.
5. A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A családi támogatásokra 2015. I-VI. hónapban összesen 208,8 milliárd forintot fordítottak, amely a 2014. évi június végi kiadásoktól mindössze 1,8 milliárd forinttal maradt el. Ebből az alábbi ellátások emelhetők ki: családi pótlékra összesen 162,8 milliárd forint, gyermekgondozási segélyre 31,5 milliárd forint, gyermeknevelési támogatásra 6,2 milliárd forint, anyasági támogatásra pedig 2,9 milliárd forint került kifizetésre. A korhatár alatti ellátásokra 2015. I-VI. hónapban a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alapból 72,2 milliárd forintot fordítottak, amely 17,2 milliárd forinttal kevesebb, mint az előző év azonos időszakában kifizetett összegek. Ebből korhatár előtti ellátásra és balettművészeti életjáradékra 31,5 milliárd forintot fordítottak, a szolgálati járandóságra kifizetett összegek pedig 40,7 milliárd forintot tettek ki. A csökkenés döntő részben a korhatár előtti ellátásoknál következett be, tekintettel arra, hogy az érintettek időközben betöltötték a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt, így teljes jogú öregségi nyugdíjra lettek jogosultak. (Ezen létszámcsökkenés hatása meghaladta az ellátások januárban végrehajtott emelésének (1,8%) a hatását.) A 2015. I-VI. hónapban a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra kifizetett összegek (65,7 milliárd forint) közel kétszeresét tették ki az egy évvel korábbi kiadásoknak. E kiadások között jelenik meg idén januártól a járási szociális feladatok ellátása, amely az ápolási díj és az időskorúak járadéka mellett

márciustól a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az újonnan bevezetett egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás forrását is tartalmazza. Ezen ellátásokra az év első hat hónapjában összesen 32,6 milliárd forintot fordítottak. A különféle jogcímen adott térítések 2015. I-VI. hónapban 12,5 milliárd forintot tettek ki, amely a tavalyi évi teljesítéstől 0,5 milliárd forinttal maradt el. A térítéseken belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel a közgyógyellátásra fordított 8,9 milliárd forint.

6. **A költségvetési szervek kiadásai** 2015. január-június hónapban 1969,8 milliárd forintot tettek ki, amely 1,3%-kal magasabb az előző év azonos időszakában teljesült kiadásokhoz képest (1943,6 milliárd forint). Az intézmények teljesítéséből 1181,9 milliárd forint a személyi juttatásokra, szociális hozzájárulási adóra és munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg. Ezen időszakban dologi kiadásokra 611,5 milliárd forintot, beruházásokra 96,0 milliárd forintot fordítottak. A fennmaradó részt alapvetően a felújítások, az ellátottak pénzbeli juttatásai, az egyéb működési és felhalmozási célú kiadások alkották.
7. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak** 2015. évi első hathavi teljesítése 573,0 milliárd forintot tett ki, amely 3,1%-kal magasabb, mint az előző év hasonló időszakában keletkezett összeg (a 2014. évben 555,9 milliárd forint). Ezen időszak teljesítéséből az alábbi nagyobb tételek emelhetők ki: 115,4 milliárd forint kifizetés normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsoktatás és tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések), 54,8 milliárd forint kifizetés az „Autópálya rendelkezésre állási díj” törvénysorról, 45,4 milliárd forint kifizetés a szociális célú humán szolgáltatások támogatására, 42,4 milliárd forint kifizetés az FM „Folyó kiadások és jövedelemtámogatások” törvénysorról, 34,1 milliárd forint kifizetés az NFM "Közúthálózat fenntartás és működtetés" törvénysorról, 20,8 milliárd forint a kormányhatározatok alapján történt maradványutalások összege, 15,6 milliárd forint folyósítása a megváltozott munkaképességűek támogatására, továbbá 10,2 milliárd forint kifizetés a KKM „Beruházás ösztönzési célelőirányzat” törvénysorról.
8. Az év első hat hónapjában **a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásaiból** a kedvezményezettek részére összesen 1038,1 milliárd forint összegű kifizetés történt, amely az előirányzat 41,4%-a. A jelentős, több mint 1000 milliárd forintos kifizetés oka, hogy a 2007-2013-as programozási időszak operatív programjai esetében 2015. december 31-ig számolhatóak el a felmerülő költségek az Európai Bizottság felé. Az eddigi teljesítés 200,5 milliárd forinttal haladta meg a 2014. évi azonos időszak kifizetését. Az uniós kiadási előirányzatokon belül az NSRF sorai 901,7 milliárd forintban teljesültek. A Közlekedés Operatív Program (293,2 milliárd forint), valamint a Környezet és Energia Operatív Program (234,5 milliárd forint) teljesítettek a legjobban az operatív programok közül. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program sorain a 2015. év első hat hónapjában 114,1 milliárd forint összegben teljesült kiadás.

9. Az **elkülönített állami pénzalapok támogatása** címen az I-VI. havi adatok alapján 69,4 milliárd forint került átutalásra a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap részére.
10. A **Garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz** címen az év első hat hónapjában összesen 287,0 milliárd forint támogatás került átutalásra, amely majdnem teljes egészében az Egészségbiztosítási Alapot illette meg. Az Egészségbiztosítási Alapnak járulék címen átadott pénzeszköz 187,1 milliárd forintot tett ki, amely kismértékben magasabb a tavalyi év azonos időszakában juttatott összegnél (185,2 milliárd forint). Ez a hozzájárulás a biztosítási jogviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkezők (nyugellátásban részesülők, kiskorúak, felsőfokú tanulmányokat folytatók stb.) után fizetett egészségügyi szolgáltatási járulék forrásául szolgál. Az Egészségbiztosítási Alap a rokkantsági, rehabilitációs ellátások részbeni fedezetére idén június végéig 84,7 milliárd forint támogatásban részesült, szemben az előző év azonos időszaka 169,7 milliárd forintos költségvetési hozzájárulásával. 2015. január-június hónapban az Egészségbiztosítási Alap kiadásainak támogatására szolgáló pénzeszközátadás 15,0 milliárd forintot tett ki, 39,9 milliárd forinttal elmaradva a tavalyi évi első félévi összegtől. A fennmaradó részt a társadalombiztosítási alapoknak az igazgatási szerveiknél foglalkoztatottak kompenzációjára, valamint a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadásaikra átutalt költségvetési támogatás tette ki.
11. A **helyi önkormányzatok támogatása** 2015. június végéig összesen 304,1 milliárd forintban teljesült, amely 43,7 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év azonos időszakához viszonyítva. A helyi önkormányzatok 2015. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 656,0 milliárd forint állami támogatást biztosít, amely a 2014. évi támogatástól mintegy 59,9 milliárd forinttal marad el (ennek döntő részét a segélyezési ellátások járási hivatalokhoz történő áttelepítése okozza). A június végi jelentősebb tételek a következők:
- a helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása címről 283,3 milliárd forint, ezen belül:
 - = a helyi önkormányzatok működésének általános támogatása alcímen 78,8 milliárd forint,
 - = a települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatására 82,2 milliárd forint,
 - = a települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatására 104,8 milliárd forint,
 - = a települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatására 17,5 milliárd forint;
 - a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatására 11,7 milliárd forint, ezen belül:

- = a működési célú költségvetési támogatás 3,2 milliárd forint,
 - = a felhalmozási célú költségvetési támogatás 5,3 milliárd forint,
 - = az önkormányzati fejezeti tartalék 1,8 milliárd forint,
 - = a vis maior támogatás címről 1,4 milliárd forint;
 - a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2015. évi kompenzációjára 4,5 milliárd forint
 - további új jogcímekekre 4,6 milliárd forint
- kifizetés történt.

12. A **támogatás az önkormányzati adósságok törlesztéséhez** kiadási tételről a 2015. év első hat hónapjában nem történt kifizetés.
13. A **kamatkiadásokra** 2015. I-VI. hónapjában 688,1 milliárd forintot fordított a költségvetés. A forintban fennálló adósság 514,7 milliárd forint összegű kamatterhének döntő részét az államkötvények után fizetendő 450,4 milliárd forintos és a kincstárjegyek után fizetendő 54,6 milliárd forintos terhek jelentették. A kamatkiadások további része kötődött a devizában fennálló adóssághoz, 173,4 milliárd forinttal terhelve a költségvetést. Ennek nagyobb része a devizakötvények kamatahoz kapcsolódik (151,0 milliárd forint). A devizahitelek kamata 22,4 milliárd forintot tett ki. A kamatkiadások az előző év azonos időszakához viszonyítva 1,2%-kal nőttek.
14. A **társadalmi önszerveződések támogatása** kiadási tétel magában foglalja a pártok és pártalapítványok működésének támogatására szolgáló összegeket. A mérlegsorról az év I-VI. hónapjában 1,9 milliárd forint kifizetés történt.
15. A **kormányzati rendkívüli kiadások** mérlegsoron június végéig 2,0 milliárd forint kiadás teljesült, ami az éves előirányzat 48,9%-át tette ki. Ezen belül pénzbeli kárpótlásra 0,7 milliárd forintot, az 1947-es párizsi békeszerződésből eredő kárpótlásra 1,3 milliárd forintot, mindezek folyósítási költségeire pedig 33,0 millió forintot fizettek ki.
16. Az **állam által vállalt kezesség érvényesítése** 2015. június végéig 7,0 milliárd forint kiadást jelentett, melyből 4,5 milliárd forint volt a kkv-szektor és az agrárszektor finanszírozását segítő állami viszontgaranciák kiadása, amely nagyrészt a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezesi ügyleteihez vállalt viszontgaranciák teljesítéséből származott. A kazah BTA Bank fizetéseképtelensége miatt érvényesített állami háttérű Mehib-biztosítás esedékes fizetési kötelezettségeként 1,4 milliárd forint kiadás merült fel. A további kifizetések (1,1 milliárd forint) az ún. lakáskezességekhez kötődő kezességek érvényesítéséből, valamint a takarékbetétekből eredő fizetési kötelezettségekből adódtak. A 2015. évi adatok közel 30%-kal kedvezőbb képet mutatnak az egy évvel korábbi időszakhoz képest. Összetétele ugyanakkor az egy évvel korábbi adatokhoz hasonló annyiban, hogy továbbra is a kkv-szektorhoz és a lakáskezességekhez köthető a beváltások döntő része.

17. Az **egyéb kiadások** összege június végéig 44,4 milliárd forint volt, amely az éves előirányzat 63,4%-át tette ki. Ez közel 25 milliárd forinttal maradt el a tavalyi év hasonló időszakától, melynek fő oka, hogy idén január elsejétől megszűnt az ÁKK Zrt. tranzakciósilleték-fizetési kötelezettsége. A kiadásokon belül a legnagyobb tételt az adósságszolgálati járulékos kiadásokra kifizetett 24,1 milliárd forint jelentette. Ezenfelül a nemzetközi elszámolások kiadásaiként június végéig 13,1 milliárd forintot fizetett a költségvetés. E kifizetések hazánk nemzetközi szervezetekben való tagságával kapcsolatos tagdíjbefizetésekből származnak.
18. A **hozzájárulás az EU költségvetéséhez** mérlegsonon az év első hat hónapjában teljesített összeg 180,1 milliárd forint volt, amely az előirányzat 60,9%-a.
19. Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** első félévi összege 89,0 milliárd forint volt, amelynek jelentős tételeit cégalapítások, illetve tőkeemelés adták (együttesen 35,5 milliárd forint). További nagyobb összegű kiadást jelentett a társaságok támogatására fordított 15,7 milliárd forint. Az ingatlanberuházások, -vásárlások kiadásai együttesen 9,8 milliárd forintot tettek ki, ezen belül 6,4 milliárd forint a Nemzeti Eszközkezelő ingatlanvásárlásainak fedezetét biztosította. Az ez évi kiadások 3,9 milliárd forinttal haladták meg az egy évvel korábbi, amely az említett cégalapítások következménye.

II.

ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK

1. Az egyenleg alakulása

Az elkülönített állami pénzalapok I-VI. havi többlete 29,8 milliárd forintot tett ki. Az egyenleg a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap 4,1 milliárd forintos, a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapja 12,1 milliárd forintos, a Bethlen Gábor Alap 1,8 milliárd forintos, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 9,8 milliárd forintos, a Nemzeti Kulturális Alap 5,5 milliárd forintos többletéből, valamint a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 3,5 milliárd forintos hiányából alakult ki. Az elkülönített állami pénzalapok I-VI. havi egyenlege az előző év azonos időszakához képest kedvezőtlenebb lett.

2. A bevételek alakulása

Az alapok összes bevételei 12,1 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak az előző év azonos időszakához képest. A bevételeknél – többek között – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapot megillető hányadából származó bevétel lett magasabb.

3. A kiadások alakulása

Az alapok összes kiadásai 20,0 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak az előző év azonos időszakához képest. A kiadások közül – elsősorban – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadása, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap kiadásai teljesültek magasabban.

III.**A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAINAK
GAZDÁLKODÁSA****NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP****1. Az egyenleg alakulása**

Az alap költségvetése az év első hat hónapját többlettel zárta, melynek összege 10,5 milliárd forint volt. A bevételek 50%-át, a kiadások 49,6%-át tették ki az éves előirányzatnak. Tavaly ugyanezt az időszakot az alap 75,7 milliárd forintos többlettel zárta.

2. A bevételek alakulása

Június végén az alap bevételeinek összege 1511,3 milliárd forintot tett ki. Az előző év ugyanezen időszakában a bevételek összege 1545,0 milliárd forint volt.

A bevételek legnagyobb részét képező szociális hozzájárulási adóból és járulékból 1478,3 milliárd forint származott, ami az éves előirányzat 49,3%-a. Az előző évben 1526,8 milliárd forint volt az ezen a jogcímen képződött bevétel. A két időszak összehasonlításánál figyelembe kell venni, hogy megváltozott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya a társadalombiztosítás két pénzügyi alapja között, a Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése 96,3%-ról 85,46%-ra módosult.

Az egyéb járulékok és hozzájárulások összege 5,8 milliárd forintot tett ki, ami 0,6 milliárd forinttal kevesebb, mint egy esztendővel korábban. Ebbe a körbe – csak a meghatározó előirányzatot említve – az egyszerűsített foglalkoztatás utáni befizetés tartozik.

A késedelmi pótlék és bírság összege 5,2 milliárd forintot tett ki, ami az éves előirányzat 43,1%-a. A bázisidőszakban a kérdéses bevétel 1,5 milliárd forinttal több volt.

3. A kiadások alakulása

Az év első felében az alap kiadásainak összege 1500,8 milliárd forint volt, ami az előirányzat időarányos részénél valamivel alacsonyabb, 49,6%. Az összehasonlított időszakban 1469,2 milliárd forint volt a teljesítés.

A nyugellátásokra fordított összeg 1493,2 milliárd forintot tett ki, ami az előirányzat 49,7%-ának felel meg. Az előző év azonos időszakához viszonyított növekedés 33,1 milliárd forint volt. A nyugdíjkiadások tartalmazzák a 2014. évi költségvetési törvényben előírt, a 2014. december 31-ig megállapított ellátásokra vonatkozó 1,8%-os mértékű emelés hatását.

A nyugdíjbiztosítási költségvetési szervek kiadásaira fordított összeg 5,4 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 50,7%-a. A 2014. év azonos időszakában is 5,4 milliárd forintot fordítottak e célra.

A Nyugdíjbiztosítási Alap egyéb kiadásai az év első hat hónapjában 2,2 milliárd forintot tettek ki, ami az éves előirányzat 32,4%-a.

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az alap költségvetése az első félévet közel 4,5 milliárd forint szufficittal zárta. Egy évvel korábban az alap költségvetési pozíciója 38,8 milliárd forint többletet mutatott.

2. A bevételek alakulása

A bevételek I-VI. havi összege 964,3 milliárd forintot tett ki, amely a bevételi főösszeg 50,5%-a. Ez 1,4 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbi értéktől.

A szociális hozzájárulási adó Egészségbiztosítási Alapot megillető része és a járulékok együttes félévi összege 491,6 milliárd forint volt, a teljesítés időarányos közeli (49,8%). Ez az előző év azonos időszakának értékét 43,5%-kal, 149,0 milliárd forinttal haladta meg.

Az egyéb járulékokból és hozzájárulásokból a tárgyalt időszakban 23,8 milliárd forint bevétel keletkezett, amely 2,0 milliárd forinttal haladta meg a bázisidőszak összegét.

Az egészségügyi hozzájárulásból 90,8 milliárd forint bevétel keletkezett, amely 7,1 milliárd forinttal (8,5%-kal) több az előző év azonos időszakához képest. A teljesítés az időarányos előirányzatot közel 10 milliárd forinttal haladta meg.

A bevételek 30%-át kitevő költségvetési hozzájárulás I-VI. havi összege 289,5 milliárd forint volt, amely az előző évben átadott összegnek 63,1%-a. A teljesítésből 187,1 milliárd forint a járulék címen átvett pénzeszköz, 84,7 milliárd forint a rokkantsági, rehabilitációs ellátások részbeni fedezetére átvett összeg, a tervezett pénzeszköztávétel pedig 15,0 milliárd forint volt. A fennmaradó részt az egészségügyi feladatok ellátásával kapcsolatos hozzájárulás tette ki.

Az egyéb bevételekből 66,5 milliárd forint keletkezett, amely az előirányzat 51,2%-a, és 9,5 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának bevételét. Az ide tartozó baleseti adóból 15,6 milliárd forint, a népegészségügyi termékadóból 13,2 milliárd forint bevétel származott. A két adónem tekintetében az első félévi teljesítés összességében 5,1 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi értéknél. Az ebben a bevételi csoportban szereplő gyógyszergyártói és -forgalmazói befizetések összege 33,3 milliárd forintot tett ki, amely az előző év azonos időszakát 4,0 milliárd forinttal haladta meg.

3. A kiadások alakulása

Az alap kiadásai az első félévben 959,8 milliárd forintot tettek ki, amely a kiadási főösszeg 50,2%-a.

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásokra 280,8 milliárd forintot fordított, amely a tervezett előirányzat 49,7%-a. A rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadások összege 162,0 milliárd forint, amely 7,3 milliárd forinttal kevesebb a 2014. év azonos időszakának értékénél. A pénzbeli ellátások közül gyermekgondozási díjra 55,2 milliárd forintot, táppénzre 36,8 milliárd forintot fordított az egészségbiztosítás. Az előbbi két ellátás teljesítése együttesen 9,0 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi értékeket.

A természetbeni ellátások legnagyobb kiadási előirányzatot képező gyógyító-megelőző ellátásra kifizetett I-VI. havi összege 469,5 milliárd forint volt, ez 16,7 milliárd forinttal haladta meg az összehasonlított időszak értékét. A féléves teljesítés az éves előirányzat 49,5%-a.

A gyógyszerek támogatására fordított I-VI. havi összeg 158,6 milliárd forintot tett ki, amely 9,9 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét. A gyógyászati segédeszköz támogatásra fordított kiadás 28,9 milliárd forint, a bázisidőszakhoz viszonyított többlet 1,4 milliárd forint volt.

Az alapkezelő (OEP) I-VI. havi működési kiadásai 5,0 milliárd forintot tettek ki, amely 0,3 milliárd forinttal haladta meg a bázisidőszakban az erre a célra felhasznált összeget.

IV.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

A. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága június végéig 1193,8 milliárd forinttal növekedett, amit négy – egymást részben ellensúlyozó – tényező eredményezett. Az első tényező a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás – beleértve a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokat – 1056,2 milliárd forint értékben, ami főként a költségvetés éves hiányát és részben a devizalejáratokat finanszírozza. A második tényező a deviza-keresztárfolyamok jelentős változása, ami az állam partnerkockázatát csökkentő mark-to-market betétállományokat növelte 390,2 milliárd forint összegben. A harmadik tényező a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett kismértékű gyengülése, ami miatt az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értéke 12,9 milliárd forinttal emelkedett. A negyedik – előbbiekkal ellentétes hatású – tényező a nettó devizalejárat 265,4 milliárd forint értékben.

Az előzetes adatok szerint június végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbi táblázat szerint alakult:

(Mrd Ft)	2014		2015		Változás	
	záró	%	június	%	Mrd Ft	százalékpont
Forint	14 612,0	61,2	15 668,2	62,5	1 056,2	1,3
Hitel	623,3	2,6	768,3	3,1	145,0	0,5
Államkötvény	9 989,0	41,8	10 433,3	41,6	444,3	-0,2
Lakossági állampapír	2 411,1	10,1	2 926,6	11,7	515,5	1,6
Diszkontkincstárjegy	1 588,6	6,7	1 540,0	6,1	-48,6	-0,6
Deviza	8 957,9	37,5	8 705,4	34,7	-252,5	-2,8
Összesen	23 569,9	98,7	24 373,6	97,2	803,7	-1,5
Egyéb kötelezettségek	311,2	1,3	701,3	2,8	390,2	1,5
Mindösszesen	23 881,1	100,0	25 074,9	100,0	1 193,8	0,0

A **költségvetés forintadóssága** június végéig 1056,2 milliárd forinttal nőtt, és 15 668,2 milliárd forintot ért el.

A **forinthitelek állománya** a vizsgált időszakban egyrészt a 194,7 milliárd forint értékű, nemzetközi fejlesztési intézetektől projektfinanszírozási célú hitellehívás, másrészt 22,3 milliárd forint értékű MÁV-tól történő és 52,3 milliárd forint értékű BKV-tól történő forinthitel-átvállalás következtében nőtt, a 124,3 milliárd forint törlesztés következtében csökkent, így összességében 145,0 milliárd forinttal növekedett. A központi költségvetés forinthitel állománya június végén 700,2 milliárd forint értékű külföldi hitelező felé és 68,1 milliárd forint belföldi hitelező felé fennálló hiteltartozásból állt.

Az összes adósság 59,4%-át kitevő, **forintban kibocsátott állampapírok** állománya 911,1 milliárd forinttal, 14 899,9 milliárd forintra nőtt június végéig. Mindez a piaci államkötvények állományának 445,9 milliárd forintos és a lakossági állampapírok 515,5 milliárd forintos növekedésének, valamint a diszkontkincstárjegyek 48,6 milliárd forintos csökkenésének a következménye. A nem piaci államkötvények állománya 1,7 milliárd forint törlesztés következtében csökkent.

A *lakossági állampapírokon* belül a kamatozó kincstárjegyek állománya a vizsgált időszakban 281,6 milliárd forinttal nőtt, a június végi állomány 1370,6 milliárd forint volt. A féléves kincstárjegy állománya 6,7 milliárd forintos növekedés következtében 35,5 milliárd forintra emelkedett június végére. Az 1 és 2 éves *Kincstári Takarékjegyek*, valamint az *1 éves Kincstári Takarékjegy Plusz* együttes állománya összesen 20,5 milliárd forinttal 375,6 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban. A lakossági ügyfelek által vásárolható *Prémium Magyar Államkötvény* és a *Bónusz Magyar Államkötvény* együttes állománya 2015. június végén a 202,6 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 1130,5 milliárd forintot tett ki. A 2013 decemberétől kibocsátott Babakötvényből június végéig 4,1 milliárd forint összegben került sor értékesítésre, így

állománya elérte a 14,4 milliárd forintot. Június végén a lakossági állampapírok állománya 2926,6 milliárd forintot tett ki, ami 515,5 milliárd forint növekedést jelent 2014. december vége óta.

A *külföldi befektetők állampapír-állománya* júniusban 184,6 milliárd forinttal csökkent. A hó végi 4393,9 milliárd forintos állampapír-állomány 479,4 milliárd forinttal volt alacsonyabb a 2014. december végi állománynál. A külföldi állomány 1,8%-a, 80,6 milliárd forint diszkontkincstárjegy, 98,2%-a, 4313,3 milliárd forint államkötvény. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje június végén 5,05 év volt.

A központi költségvetés devizaadóssága június végéig 252,5 milliárd forinttal 8705,4 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság belföldi devizakötvény-kibocsátás következtében 124,8 milliárd forinttal, a MÁV-tól történő devizahitel-átvállalás következtében 1,1 milliárd forinttal nőtt, a devizaadósság törlesztése ugyanakkor 391,3 milliárd forintot tett ki az időszak során. A devizaadósság az árfolyamváltozás következtében 12,9 milliárd forinttal növekedett, és bruttó módon számítva a teljes adósság 34,7%-át tette ki június végén.

A teljes adósság 26,1%-át kitevő **devizakötvények** esetében, figyelembe véve a belföldi Prémium Euró Magyar Államkötvény és a Letelepedési kötvény 124,8 milliárd forint összegű értékesítését, a 365,6 milliárd forint értékű devizakötvény-törlesztést és a 2,6 milliárd forintos árfolyamvesztést, a devizakötvény-adósság 6555,3 milliárd forintot tett ki június végén, amely a 2014. év végéhez képest 238,3 milliárd forint csökkenést jelent.

A közvetlen külföldi és belföldi devizahitelek – amelyek a nemzetközi szervezetektől, illetve külföldi bankoktól felvett, továbbá a belföldről átvállalt hitelek állományából adódnak össze – a teljes adósság 8,6%-át tették ki június végén. A vizsgált időszak alatt a külföldi és belföldi hitelek együttes állománya 1,1 milliárd forint MÁV-tól történő devizahitel-átvállalás, 25,6 milliárd forint törlesztés és 10,3 milliárd forint árfolyamvesztés következtében 14,2 milliárd forinttal csökkent, és 2150,1 milliárd forintot tett ki a hónap végén.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swapműveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezett fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az ezen jogcímen elhelyezésre kerülő betét azt mutatja, hogy a nem euróban kibocsátott devizakötvények értéke mennyivel növekedett volna az államadósságon belül az eurókötvényekhez képest, ha nem lett volna átváltva arra. A nem euró devizakötvények és az azokra kötött swapok lejáratakor a swapon elért megtakarítást az állam realizálja, mivel a törlesztés az adósság euró értékének megfelelően alakul. Ezt követően a mark-to-market betétnek a lejárt swaphoz eső részét az állam visszafizeti a partnernek, annak állománya csökken a megtakarítás nagyságával. (A februári dollárkötvény-lejárat hatására 39,7 milliárd forinttal csökkent az MtM állomány.) Az elmúlt években az

egyéb devizák (főként az USD, illetve a CHF) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. 2015 első félévében az egyéb kötelezettségek állománya 390,2 milliárd forinttal nőtt, és június végén 701,3 milliárd forintot tett ki.

B. Kamatok, hozamok alakulása

B/1. Elsődleges piac

A *diszkontkincstárjegyek júniusi aukcióin* a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,5-ről 2,3-re csökkent. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 4,0-ről 3,6-re mérséklődött.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó júniusi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz viszonyítva 39 bázisponttal csökkent, és 1,00%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó júniusi aukcióján a kialakult átlaghozam 1,05% lett, amely 41 bázisponttal alacsonyabb a májusi értéknél.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 2,03%-ot ért el az utolsó júniusi aukción, ami 21 bázisponttal maradt el az utolsó májusi aukción kialakult átlaghozamtól. Az *5 éves kötvény* utolsó júniusi aukcióján az átlaghozam 2,91%-ot ért el, ami 3 bázisponttal magasabb az utolsó májusi aukción kialakulthoz képest, a *10 éves kötvény* utolsó júniusi aukcióján kialakult 3,84%-os átlaghozama 39 bázisponttal haladta meg az utolsó májusi aukción kialakult átlaghozamot. A *15 éves kötvényaukción* a hozam 62 bázisponttal 4,18%-ra emelkedett a legutóbbi, áprilisban tartott aukción kialakult átlaghozamhoz képest.

B/2. Másodlagos piac

A másodlagos piacon az időszak egészét tekintve a 3, 6 és 12 hónapos lejáraton 27-40 bázisponttal csökkent, a 3 éves lejáraton 12 bázisponttal mérséklődött, míg az 5, 10 és 15 éves lejáraton 18-66 bázisponttal emelkedett a referenciahozam. A jegybank Monetáris Tanácsa júniusban 15 bázisponttal 1,50%-ra csökkentette a jegybanki alapkamat szintjét.

Az éven belüli hozamoknál a 3 hónapos hozam 30 bázisponttal 1,01%-ra, a 6 hónapos hozam 27 bázisponttal 1,02%-ra, a 12 hónapos hozam 40 bázisponttal 0,99%-ra mérséklődött. Az éven túli hozamoknál a 3 éves hozam 12 bázisponttal 2,11%-ra csökkent, az 5 éves hozam 18 bázisponttal 2,98%-ra, a 10 éves hozam 48 bázisponttal 3,88%-ra, a 15 éves hozam 66 bázisponttal 4,16%-ra emelkedett.

